

4. Грабовський С. «Американський мрійник». Газета День. № 6 2018. URL: <https://day.kyiv.ua/article/podrobytsi/amerykanskyu-mriynuk>

5. Пошук місця Британії в Європі. Уінстон Черчилль. Інститут історії України. URL: <http://history.org.ua/LiberUA/Book/europe/5.pdf>

6. Глобалізація та регіоналізація як вектори розвитку міжнародних економічних відносин : колективна монографія / кол. авт. ; за ред. О. А. Довгаль, Н. А. Казакової. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. – 540 с.

7. Ліга політологів-міжнародників «ДИПКОРПУС». URL: <https://dipcorpus.at.ua/index/0-32>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-27>

THE ROLE AND PLACE OF THE CHURCH IN GREECE

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ЦЕРКВИ В ГРЕЦІЇ

Zabrodsky R. V.

*Postgraduate student at the Department
of International Politics
Uzhhorod National University
Uzhhorod, Ukraine*

Забродський Р. В.

*аспірант кафедри міжнародної
політики
Ужгородський національний
університет
м. Ужгород, Україна*

Відносини між церквою і державою мають глибоке коріння в історії Греції, яка відзначається релігійним багатством і різноманітністю. Протягом століть релігія, особливо грецьке православ'я, була не лише духовною опорою суспільства, але й потужним чинником політичного життя. Грецьке православ'я займає центральне місце в духовному житті країни та є однією з найдавніших християнських церков, а його вплив поширюється як на державні інституції, так і на культурний розвиток країни.

Згідно до даних «2022 Report on International Religious Freedom: Greece», згідно з опитуваннями:

- від 81 до 90 відсотків населення вважають себе православними;
- від 4 до 15 відсотків – атеїстами;
- 2 відсотки – як мусульманами [1].

Приблизно 140 000 мусульман, включаючи мусульман-алевітів, проживають у Фракії; вони переважно є нащадками офіційно визнаної мусульманської меншини згідно з Лозаннським договором 1923 року.

Члени інших релігійних громад, які разом складають менше 5 відсотків населення, включають:

- старокалендарних православних;
- католиків (переважно римо-католиків і меншу кількість католиків східного обряду);
- протестантів;
- Свідків Єгови;
- євреїв;
- саєнтологів;
- бахаї;
- членів Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів;
- сикхів;
- Адвентисти сьомого дня;
- буддисти;
- та інші [1].

Християнство поширилося в Греції ще в 49 році нашої ери, коли апостол Павло вперше прибув до Греції [2].

У Греції статус православної церкви гарантований і захищений статтею 3 Конституції [3]. Згідно до якої: «Переважаючою релігією в Греції є східна православна церква Христа. Православна Церква Греції, яка визнає своїм главою Господа нашого Ісуса Христа, нерозривно поєднана у віровченні з Великою Константинопольською Церквою та будь-якою іншою Христовою Церквою того самого віровчення. Воно неухильно дотримується, як і вони, святих апостольських і синодичних канонів і святої традиції. Вона є автокефальною, здійснює свої суверенні права незалежно від будь-якої іншої церкви, і управляється Священним Синодом Єпископів і Священним Синодом Парламенту, який походить від першого і створений відповідно до Статуту Церкви та положень Патріаршого документа від 29 червня 1850 року та Синодального акту від 4 вересня 1928 року.» [4].

Церква має важливий вплив на систему освіти в Греції. Конституції Греції, стаття 16, закріплює право на освіту і зобов'язує державу забезпечувати освіту, яка сприяє розвитку етнічної та релігійної ідентичності [4]. Грецьке православ'я офіційно визнане державною релігією, і його доктрини впливають на навчальну програму, зокрема на релігійну освіту. Вчителі релігії в грецьких школах зазвичай мають релігійну освіту, отриману в професійних навчальних закладах.

Останніми роками ведуться дискусії про можливі реформи, щоб зробити систему релігійної освіти більш гнучкою до потреб суспільства.

Греція має багату традицію богословської освіти, яка невіддільна від грецького православ'я. Богословські факультети та програми в університетах країни відіграють важливу роль у підготовці духовенства та релігієзнавців.

Церква також бере активну участь у розвитку наукових досліджень у богословській сфері. Грецькі богословські факультети активно співпрацюють з православними інституціями по всьому світу. Грецькі богословські факультети також впливають на підготовку вчителів релігії в державних школах, де релігійна освіта є важливою частиною навчальної програми. Багато випускників богословських курсів стають вчителями релігії в школах.

З огляду на важливий вплив церкви на освіту, секуляризація освіти в Греції є однією з найбільш чутливих і суперечливих тем у відносинах між державою та Грецькою православною церквою. Освітня система Греції історично має тісні зв'язки з православною традицією, яка вважається важливим елементом національної ідентичності. Проте зростання мультикультуралізму, розвиток демократичних цінностей та інтеграція країни в Європейський Союз викликали дискусії щодо необхідності секуляризації освітнього процесу.

Греція є суверенною національною державою, де релігійна освіта організована на національному рівні. Становлення сучасної грецької державної освіти послужило засобом для забезпечення та збільшення міцного зв'язку між релігією та національною ідентичністю [5].

Література:

1. 2022 Report on International Religious Freedom: Greece. URL: <https://www.state.gov/reports/2022-report-on-international-religious-freedom/greece/>

2. Елладська православна церква. URL: https://vue.gov.ua/%D0%95%D0%BB%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D1%86%D0%B5%D1%80%D0%BA%D0%B2%D0%B0

3. Церква у Греції – секуляризація на виплат. URL: <https://www.dw.com/uk/%D1%86%D0%B5%D1%80%D0%BA%D0%B2%D0%B0-%D1%83-%D0%B3%D1%80%D0%B5%D1%86%D1%96%D1%97-%D1%81%D0%B5%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8F%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-%D0%BD%D0%B0-%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%82/a-46487937>

4. Constitution of Greece. URL: <http://hrlibrary.umn.edu/research/greece-constitution.html>

5. Tsaousis Georgios. Prevailing Religion as a Factor in Enhancing the Right to Education: The Example of Educational Policy in Greece. URL: <https://www.mdpi.com/2077-1444/14/7/837>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-28>

**IRREDENTIST RHETORIC OF POLITICAL LEADERS
IN ROMANIA, HUNGARY AND SLOVAKIA
AT THE PRESENT STAGE**

**ІРЕДЕНТИСТСЬКА РИТОРИКА ПОЛІТИЧНИХ ЛІДЕРІВ
РУМУНІЇ, УГОРЩИНИ ТА СЛОВАЧЧИНИ
НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ**

Zan M. P.

*PhD in Historical Sciences,
Assistant Professor at the Department
of Political Science
and Public Administration
Uzhhorod National University
Uzhhorod, Ukraine*

Zan M. P.

*кандидат історичних наук,
доцент кафедри політології
і державного управління
Ужгородський національний
університет
м. Ужгород, Україна*

Іредентизм (від італ. *irredento* – незвільнений; такий, що перебуває під чужим владарюванням) як політична реальність з'являється в другій половині XIX ст., у часи італійського, німецького та грецького націєтворення. В результаті двох світових воєн через зміну кордонів проблематика іредентизму знову постає на порядку денному [2, с. 59–62]. Як вектор зовнішньополітичної стратегії він представлений у діяльності окремих урядів, політичних партій та громадських рухів, що зорієнтовані на ототожнення етнічних територій з кордонами національних держав. Найбільш відомими іредентистськими проєктами виступають концепти пантюркізму («Великого Турану»), «Великого Русского дома», «Великої Сербії», «Великої Румунії», «Великої Угорщини». В цьому ж контексті доречно згадати про так звані панідеї в геополітиці – пан-Америка, пан-Європа, пан-Євразія, пан-Китай, панісламізм. У нашій невеликій розвідці звернемо увагу на проявах іредентистського дискурсу в